GAZET'A TRANSILVANIEI.

„Gazet'a" ese de 2 ori; Joi'a si Dumineca'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esteue 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pertru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 10. Brasiovu 18|6 Februariu 1877.

Resultatele revolutiunei slaviloru meridionali.

(Capetu.)

Dupa noi, folósele si bunatatile salutarie cate voru resulta din aceste afaceri bellice atatu in celu mai de aprópe venitoriu, catu si pe seculi inainte, nu se potu asemená cu nici o avere pamentésca. Sunt nenumerate, sunt seculare incercarile Europei intregi de a inblandí tirani'a mohamedaniloru catra populatiunile christiane, déra totu ce s'a potutu castiga dela ei in favórea humanitatiei, a fostu totudeauna prin arme, asia in Ungari'a, in Romani'a, in Serbi'a, Greci'a, Muntenegru, Siri'a, Armeni'a etc. Dela 1839 incóce chiaru sultanii Abdul Medgid si Abdul Azis cu barbatii loru de statu cá Resîd, Ali, Fuad s. a. provocati si totu-odata ajutati de Europ'a s'au incercatu se asigure locuitoriloru imperiului unu gradu óre care de securitate si de libertati publice prin hati-sierife si hat-humaiume, séu cumu amu dice in Austri'a, patente imperatesci. Prin acelea patente sultanii nu ca marginea drepturile mohamedaniloru, déra largea numai lantiurile celorulalte popóra, cá se le pórte mai usioru, buna-óra cumu facea la noi imperatii pana in a. 1848. Mohamedanii respundea la acele patente cu maltratare si mai barbara si apoi cu rebeliuni sangeróse. Sciti ca spahii, adeca aristocratii din Bosni'a, dela pacea de Parisu incóce au rebelatu de vre-o trei ori si numai cu óste imperatésca si prin vecinii loru muntenegrini au fostu infrenati de joi pana mai apoi. Aristocrati'a séu déca mai voiti, oligarchi'a mohamedana nici odata nu a voitu se scia de reforme humanitarie, prin urmare nici de patentele sultaniloru tientitórie la reforme in sensu europénu. Spahii si toti birocratii turcesci in casulu celu mai bunu facea cu hati-sierifele chiaru asia, cumu se intemplá in Ungari'a si Transilvani'a pana in a. 1848 cu patentele si cu rescriptele imperatesci, le punea la frunte, se inchiná loru cu devotiune, apoi decidea se se asiadie in archivu, séu se se faca perdute; in alte casuri se intemplá ceea ce atinseramu mai susu: rebellá in contra sultanului, macelá nu numai pe crestini, ci si pe soldatii lui. In acea stare a lucruriloru candu nici Europ'a nu mai potea séu nu voieá se apere pe poporale christiane, erá lucru celu mai firescu, cá acelea se incépa a medita la mediulóce de salvare, se ajunga a se ocupá de idea solidaritatiei mai antaiu pe terenulu religiosu, mai tardiu si pe alu nationalitatiei.

Acele idei, ajunse si in peninsul'a balcanica la oresicare maturitate, s'au incorporatu, cá se dicemu asiá, si au produsu aceea ce vediuramu; lupt'a cea mai crancena pentru existentia. „Se ne ajutamu noi pe noi", disera slavii, „cá se ne ajute si Ddieu", adeca precumu dicu mai totudeauna francesii. „Seculul nostru este alu nationalitatiloru, care nu voru pausa, pana nu'si voru ajunge pe deplinu scopulu loru, adeca libertate perfecta individuale, si autonomia nationale". Acestu adeveru ilu cunoscu si'lu afirma astadi cei mai renumiti barbati de statu ai Europei occidentale, si mai adaugu totu ei, ca pana candu acestu principiu sublime si salutariu nu va reusi preste totu, Europ'a nu va avé ani de pace si prosperitate. Acésta doctrina prefacuta astadi in dogma politica o cunoscu si slavii meridionali cá si noi toti, ea li s'a prefacutu in meduva si sange. Numai din acéste fapte complinite ne potemu esplica interventiunea unanima a poteriloru europene in favórea popóraloru christiane, ca-ci de si acelea poteri voru fi diferitu in gradulu de libertati si de autonomia ceruta dela turci in favórea christianiloru, in principiu inse vediuramu, ca s'au invoitu tóte asia, catu in acestu respectu s'a desbinatu si departatu de Europ'a unu singuru poporu maghiarii. Asia déra castigulu slaviloru meridionali este pana acumu, ca:

Ei au datu espressiune solidaritatiei loru nationale cu armele inpumnate, cá Europ'a se cunósca in fine, ca ei existu si ca sunt prea decisi se existe cá natiune autonóma si se si-o apere pana la estremitate, cu ori ce pretiu.

S'au exercitatu pe campulu sangelui in artea belica, de care au necessitate absoluta, déca voiescu se existe; de aceea scól'a crunta ce facura le va fi de folosu immensu pe viitoriu.

Au demascatu si datu pe facia perfidi'a turcésca, aratandu lumei, ca port'a otomana cu promissiunile si engagementele sale au portatu de nasu totudeauna pe diplomatia si pe cabinetele europene.

Au datu principiului nationalitatiei valóre si mai mare decatu avuse elu pana acilea prin aceea, ca au convinsu pe popórale europene, cumu ca acelu principiu sacru a strabatutu si la slavii meridionali, prin urmare ca elu nu este numai proprietatea popóraloru ultracivilisate.

Au datu Europei ocasiune minunata, cá se cunósca bine, cumu intielege poporulu maghiaru libertatea si nationalitatea.

Au paralisatu si óre-si-cumu desarmatu multe antipathii europene si au reversatu lumina mare preste actual'a stare a poporaloru supuse sultanului, cá Europ'a se védia curatu si se judece dreptu, éra nu dupa informatiuni perfide. In fine

Au strimtoratu pe port'a otomana, cá spre a scapa de interventiuni straine, se proclame ea insasi una constitutiune compilata din modeluri europene, din care Orientele intregu póte se traga mai tardiu folose immense, ca-ci de si acea constitutiune are cateva carlige detestabili, copiate dela vecini, sparge inse chiaru fora voi'a auctoriloru ei, cale larga catra libertate, ca-ci da popóraloru ocasiune de a esi din letargi'a nutrita prin tirania de mai inainte, de a cugetá si a'si comunica ideile.

Aceste consideratiuni ale nóstre apucaseramu a le scrie cu trei dile inainte de a ne veni si noue scirea despre nou'a catastrofa din Constantinopole; cu tóte aceste nu avemu causa de a retrage nimicu din ele, ci din contra, reactiunea turcésca ne confirma si mai multu in parerile nóstre, consolandu-ne totuodata, ca studiulu ce amu pusu in viéti'a nóstra spre a cunósce Orientulu si pe popórale lui nu a fostu fora folosu. B.

Érasi cestiunea „limbei.

(Capetu.)

Noue ni se pare, ca este cu totulu alta dracia in comitatele si diecesele locuite de ruteni. Literatii poporului rutenu din Ungari'a, preuti si seculari, stau in comunicatiune continua cu intelligenti'a celoru trei milióne de ruteni din Galiti'a, de unde, cá din tiéra austriaca, primescu in deplina libertate ori ce producte literarie scrise si publicate in limb'a loru comuna. Prin acésta se desvólta la cei din Ungari'a limb'a si simtiulu nationale. Opressiunea polona asupra celoru din Galiti'a si lips'a de protectiune, ce avusera mai inainte din partea Vienei, a inceputu se'i aduca in desparatiune. Sunt aprópe treidieci de ani, de candu la ruteni se aruncase intrebarea, déca merita cá se mai cultive si ei dialectulu loru particulariu, séu se nu'si pérda timpulu pretiosu cu acela, ci se adópte cu totii dialectulu nationale rusescu, care pe langa ce este limb'a statului Russiei, e si vorbitu de vreo patrudieci de milióne din locuitorii acelui imperiu, apoi are si literatura asia de inaintata, in catu aceea ocupa rangulu antaiu intre tóte literaturele popóraloru slave.*) Pre catu suntemu noi informati, una parte considerabile a literatiloru ruteni s'a si decisu pentru adoptarea dialectului Russiei mari, cu atatu mai virtosu, ca ei prin acésta spera se'si scape si biseric'a, in Galiti'a de polonisare, in Ungari'a de maghiarisare. Spre a nulifica planulu acesta alu literatiloru ruteni, maghiarii iau pre catu potu in ajutoriu pe episcopii greco-catolici ruteni. Acestia se supunu intocma precumu se supunea pan' acilea de es. archiereii bulgariloru la poruncile venite din Constantinopole. In acelasiu timpu, mitropolitulu si episcopii ruteniloru din Galiti'a facu opositiune vigorósa atatu pe terenulu eclesiasticu, catu si in politica, poloniloru si toturoru cati le amenintia esistenti'a loru nationale. Archiereii ruteni din Galiti'a, tocma se nu vrea ei de buna voia, sunt strimtorati de inpregiurari cá se mérga inainte pe terenulu nationale specificu alu ruteniloru, ca-ci in casulu contrariu ei ar' ajunge cá intre doue scaune se cadia la pamentu. Classea intelligentiei rutenilor le dice: Preasantiile vóstre sciti prea bine, ca noi poloni nu ne facemu, de tiranii nostri seculari nu ne apropiamu; cá se ne facemu rusi albi, acésta nu ve place nici dvóstra, asia remanemu ceea ce suntemu: ruteni séu russini cu limb'a nóstra nationale si cá atari insistemu cu totii, cá acésta limba, dupa ce este si limb'a maioritatiei locuitoriloru in Galiti'a, se stè alaturea in legislatiune si administratiune cu limb'a polóna. In casu, candu pressiunea tiranica s'ar' continua in infinitu asupra limbei si nationalitatiei nóstre specifice rutene, atunci cultivarea dialectului nostru nu va mai avé ratiunea de a fi, si lucrulu celu mai intieleptu ce potemu face pentru esistenti'a si civilisatiunea nóstra este, cá se adoptamu dialectulu Russiei, pe care ni'lu potemu insusi cu mare facilitate si in care aflamu o literatura abundante, fora a mai astepta vreo doue generatiuni, care se se pérda in lupte sterpe si scurtatórie de viétia.

Acea stare a lucruriloru o cunósce prea bine intelligenti'a rutena din Ungari'a, si agitatiunea

*) Academi'a de sciintia a Russiloru este fundata inca de Petru celu mare in a. 1728 si are astadi bibliotheca de 200 de mii volume. Bibliothec'a imperiale are preste 803 mii volume si aprópe de 30 de mii manuscripte. Academi'a de arte esiste dela 1754 intr'unu palatu colossale etc.

cumu amu dice, intestina, din sinulu ei, este mare. De aceea episcopii ruteni din Ungari'a se vedu intrati in cornu de capra, strimtorati intre doue usi, fora cá se afle scapare din acea dilemma cumplita, éra mesurile luate de densii pana in ór'a de facia, in locu se te supere, mai multu iti destépta compatimirea, precumu destépta pe la noi aceia, carii dau cercularie de p o r u n c é l a, cumu dice poporulu. Asia de es. unulu din episcopii ruteni avù mai deunadi nefericitá idea, de a comanda pretiloru diecesei sale prin circulariu, cá se'si r a d i a b a r b i l e, precumu le radu preutii romano-catholici, pentru cá si prin acésta se arate lumei, catu sunt ei de buni catholici si catu de rei rusi. Acestu lucru se intemplà la anulu 1876 dela nascerea lui Isusu Christosu, care inca portase barba cu toti apostolii sei, precumu portasera toti profetii, mii de santi si cei mai multi patriarchi si archiereii ai Romei in cursu de mai multi seculi. Vai de caus'a, care se apara numai cu ajutoriulu barbiloru lasate séu alu barbiloru rase ori forfecate. Cumu póte cineva compromite asia greu caus'a cea mai santa, religiunea sa! Sunt strimtorati cá romanii, nu mai sciu ce facu. Candu vediura rutenii, ca preutii loru au se'si radia barbile, incepura se'si dica cu totii: „Acuma vedemu ce vreu, se ne dea popi unguresci dupa mórtea celoru de astadi. Ba, ca dieu aceia nu voru gusta din prescurile si prinósele nóstre.“ Biseric'a rom.-cath. apuséna are si pana in diu'a de astadi multime de calugari, cari sunt obligati chiaru prin regulele loru monastice cá se pórte barbi catu de lungi, numai se le spele si peptine frumosu, cá se fia curate, si dieu nu sciu, déca nu va vení vreo epoca, unde li se va impune la toti preutii rom.-catholici portarea de barbi, cá in timpurile antice. Ce are barb'a cu religiunea? Ea este cestiune de moda si de higiena, dupa epoce si dupa relatiunile climatice. Déca raderea ei ar' avé vreunu sensu, acela ar' fi tocma sub climele ferbinti, unde ómeniloru cu barba mare si désa le vinu adesea ametieli si lesinu de caldur'a, ce se concentra in facia si spre creeri. Nefericitului Ludovicu XVI. pre catu timpu ilu tienusera inchisu, ei crescuse barb'a, si elu se rogá se'io radia, ca'i tienea prea caldu. Déra ce are barb'a cu maghiarismulu? In dilele nóstre cei mai multi maghiari pórta barbóie mari, séu celu pucinu mustetie lungi pana la urechi. Asia preas. s'a oprindu barbile, lucra contra maghiarismului, fora se observe. Cu un'a mana strica ce a facutu cu ceealalta, si se nu dici ba, ca intieleptulu comitetu dela Sigetu are se'lu mustre pentru acésta eróre si lipsa de respectu catra barbile si mustetiele din Ungari'a et partibus reincorporatis, precumu au mustratu abderitanii pe Democritos, pentru ca nu voiá se se inchine la barbile popiloru dela templulu Latonei, alu dieei sateniloru prefacuti in broscoi. Apoi se mai dica cineva, ca nu traimu in secululu civilisatiunei moderne. Traiescu alte popóra, nu ale Ungariei.

Propagand'a din Maramuresiu se incumeta a'si intinde curs'a pana in Transilvani'a. Suntemu mai multu cá siguri, ca ea aici va face fiasco stralucitu si se va retrage cu nasulu lungu catu unu crastavete de Moldov'a, ca-ci chiaru femeile nóstre o voru scóte afara cu cód'a maturei. „Copii nostrii 'iamu facutu cu barbatii nostrii, éra nu cu voi, mei ciocoi, 'iamu portatu sub anim'a nóstra, 'iamu aplecatu la peptulu nostru, amu privighiatu di si nópte cu anii intregi pana 'iamu crescutu cu sudori crunte si adesea versandu lacrime ferbinti, nu cá se ve laudati voi cu ei, ci cá se fia fal'a nóstra in dile bune, ajutoriu si propta tare in dile rele. Limb'a nóstra ocupa loculu limbei latine si punctum.“

Comitetulu din Maramurasiu e fórte modestu, elu isi arróga numai vocatiunea de a „civilisa“ pe romani cu ajutoriulu limbei maghiare. Da, acésta se póte intempla pre candu voru disparé tóte limbele civilisate din Europ'a, cele antice classice si cele moderne totu classice; atunci si nici atunci. A civilisá pe romani, renegatii din Maramurasiu? Dóra cu legea stataria si cu bandele de talchari, care in Ungari'a se afla in permanentia. Hm! „Schnellere Fassungskraft, offeneren Verstand, grösseren Scharfsinn, verbunden mit Gewandtheit des Benehmens, wie mitunter der gemeine Walache zeigt, findet man nirgends. Dies Volk vereint und zur höchsten Civilisation herangebildet, wäre geeignet, an der Spitze der geistigen Cultur der Menschen zu stehen. Und um dies voll zu machen, ist auch seine Sprache so w o h l k l i n g e n d und r e i c h, dass sie sich für das gebildetste Volk der Erde besonders eignen würde.“ (W. Hochmann, Beschreibung der Erde.)

Lectorii nostri se nu ne ia in nume de reu atata citate din celelalte doue limbi ale patriei; o facemu acésta de mil'a renegatiloru nostri, carii, nefericitii, nu cunoscu immensele thesaure si farmecatóriele frumsetie ale limbei nóstre; ei cunoscu celu multu acelu jargonu coltiurosu, scarpinatoriu de urechi, care scârtiaie si durduca din gur'a loru cá si unu caroiu incarcatu pe pavagiulu celu ruinatu alu cetatiloru unguresci. Ce rusine publica! Pana candu strainii invétia cu tóta placerea, de buna voi'a loru, limb'a nóstra, romanii din Ungari'a incepu se o uite. Pana candu strainii se ocupa de productele literaturei nóstre, romanii unguresci nu mai sciu nici de existenti'a ei.

Brasiovu in 5/17 Fauru 1877.

Scirea ce o publicaramu in nr. precedentu, cumca Domnitoriulu ar fi insarcinatu érasi pe Tisza sfarimatoriulu cu formarea noului cabinetu, nu s'a constatatu formalu pana in momentulu candu scriemu aceste ronduri, inse cu tóte aceste in fapta dlu Tisza se presenta astadi nu numai cá primu ministru ungurescu, ci ca singurulu omu chiamatu de provedintia, se scape patri'a maghiara din strimtórea, in care au infundat'o nemtii cu scopu de a-i luá libertatea si a-i nimici independinti'a, spre a duce pe unguri in senatulu imperialu din Vien'a. — Dlu Tisza a facutu acésta crisa numai cá se convinga pe de o parte pe Domnitoriu si pe nemti, ca dinsulu este astadi uniculu barbatu, care posséde increderea si aderinti'a natiunei maghiare, éra pe de alta parte se imbete pe unguri cu apa rece, ca nu dinsulu, ci D o m n i t o r i u l u e de vina, déca ungurii nu potu se infiintiedie o banca natiunale independenta.

Pentru ajungerea acestui scopu dlu Tisza a desvoltatu o manevra minunata. Elu a recomendatu in prim'a linia pe conservativii Mailáth si Sennyey pentru formarea noului cabinetu, spre a convinge pe Domnitoriu, ca acestia nu sunt in stare de a luá in mana frenele guvernarii, deórace partit'a loru se afla in minoritate disparetória. Si se dice ca acésta manevra i-a si succesu, pentru ambii barbati numiti mai susu ar fi dechiaratu Domnitoriului, ca tempulu loru de a veni la guvernu n'a sositu inca. La insistinti'a Domnitoriului baronulu Sennyey si-ar fi desvoltatu si programulu, séu mai bine disu principiele, pre basea caror'a voiesce se introduca unu guvernu nou in Ungari'a, si aceste principia le-a resumatu in urmatóriele patru puncte 1. Desfiintiarea institutiunei de honvedi; 2. Radicale organisare a administratiunei; 3. Reducerea erogatiuniloru in tóte ramurele economiei de statu, si a 3. Tabula rasa in privinti'a impacatiunei dualistice, deórace elu voiesce se incépa de nou. Inse precandu Domnitoriulu conferá cu Sennyey pentru formarea noului cabinetu, pe atunci Andrássy, care inca se teme de acestu barbatu de statu, strigà in tóte diurnalele dela dispositiunea sa, ca Sennyey este unu omu periculosu atatu pentru unguri, catu si pentru nemtii constitutionali, deórace elu vré se intorca cu fundulu in susu intregu sistemulu de guvernare de pana acum. —

Dupa aceea in lini'a a doua tramise dlu Tisza la Domnitoriu pe domnii Ghyczy, Bittó, Szlávy si Gorové, cari inse nu numai dechiarara, ca nu sunt in stare de a primi in momentele grave de astadi sarcin'a guvernului, ci pre basea intielegerei cu dlu Tisza spusera Domnitoriului verde in facia, ca numai si numai dlu Tisza este astadi barbatulu de incredere alu natiunei si eroulu situatiunei, pentru ca dinsulu a creatu situatiunea.

In modulu acest'a s'a doveditu, ca dlu Tisza este nedispensabilu. Pentru aceea elu a inceputu de nou a negotiá cu ministeriulu austriacu si cu representantii bancei nationale, cá se mai stórca celu pucinu in aparintia vr'o concessiune, pentru cá apoi se-si retraga demissiunea si se intre cu triumfu in camer'a din Budapest'a, unde a sciutu se cucerésca animele mameluciloru si mai multu prin descoperirea interessanta, ca dinsulu s'ar fi apucatu de infiintiarea bancei maghiare independente, déca D o m n i t o r i u l u nu l'ar fi a b a t u t u dela acestu planu. — Frumósa tactica acést'a, de a-si castigá popularitate si a-si multiumi ambitiunile personali chiaru si cu incriminarea suveranului. Pentru aceea nu ne miramu de strigatulu de desperare alu diariului „Ebredés,“ care dice, ca déca ungurii voru continuá pe acésta cale, atunci in curendu voru aduce tiér'a la ruina si bancrotare si apoi la anarchia si absolutismu.

* * *

— Unu telegramu dela Belgradu comunica, ca consiliarii de statu Christiciu si Maticiu au plecatu dimpreuna cu dragomanulu Bacsiciu la Constantinopole, cá se se incépa negotiatiunile de pace. Inse precandu pornira acesti domni catra Bizantiu cu instructiuni de a negotiá de pace cu turcii, fora a avé cugetu seriosu de a si inchiá pacea, pre atunci unu diariu serbescu, ce se considera de organu alu guvernului, asecura pe serbi, ca imperatorele Alessandru este dejá resolutu, cá celu multu preste trei septemani se incépa actiunea de resbelu, deórace Russi'a este dejá assecurata si de neutralitatea binevoitória a Austriei, ceea ce in curendu se va face cunoscutu prin unu nou circulariu alu principelui Gorciacoff. La aceste mai potemu adauge, ca in 8 l. c. principele Milanu a tienutu o revista asupra batalioneloru de voluntari cu care ocasiune principele s'a esperimatu catra dinsii, ca pacea nu este nici-decatu assecurata, pentru aceea trupele se voru tramite érasi catra confinie pentru aperarea patriei. — Scupcin'a, adeca adunarea natiunale serbésca este convocata prin decretu domnescu pe 26 Fauru. — Va se dica, principele voiesce a se pune in intielegere cu representantii poporului mai inainte de espirarea armistitiului si de reinceperea ostilitatiloru. Prim'a intrunire a scupcinei ne va aretá, déca serbii sunt mai inclinati spre pace decatu spre resbelu. — Unu principe russescu a imprumutatu pe guvernulu serbescu cu patru millióne ruble pre langa optu percente si de replatitu in terminu de cinci ani, inse pre langa conditiunea, cá Serbi'a se intre érasi in actiune indata ce Russi'a ar incepe resbelu cu Turci'a.

— Marele principe N i c o l a u, comandantele armatei de sudu este érasi aprópe pre de plinu sanetosu. Elu a plecatu dela Chisienevu la Odessa spre a cercetá fortificatiunile de acolo, precum si cele dela Nicolaievu si Sevastopolu. Generalulu Sujev este tramisu de ministrulu de resbelu spre a cercetá liniele ferrate Moscovi'a-Chievu si Odess'a-Chisienevu. Din cele premisse se deduce, ca in curendu se voru mai mobilisá inca trei corpuri de armata si se voru tramite in Bassarabi'a russésca; adeca se va formá o armata noua, destinata de a lupta la Giurgiu.

— Cartea vineta a guvernului anglesu contiene intre altele si 1090 de telegrame diplomatice, referitórie la caus'a orientale si anume numai din periodulu de tempu dela Iuniu a. tr. pana la finele anului. Cele mai interessante sunt de pre tempulu conferintiei din Constantinopole. Din aceste se vede, ca guvernulu anglesu a datu representantiloru sei la conferintia urmatóriele instructiuni: 1. Indepen-

dinti'a si integritatea territoriala a imperiului ottomanu; 2. O dechiaratiune, ca nici un'a dintre poteri nu are de cugetu a castigá pentru sine parti de territoriu, avantagie comerciali séu alte concessiuni; 3. Basea de pacificare propusa de Pórta, si anume: statulu quo pentru Serbi'a si Muntenegru, apoi unu feliu de autonomia locale si administrativa pentru Bosni'a si Erzegovin'a si intru catu se va poté si pentru Bulgari'a, adeca óre-care assecurare contra arbitriului si a fortiei turcesci, inse de staturi tributarie nice vorba se nu fia.

„A fogdmeg miniszter."

Sub acestu titlu in „Egyetértés" din 21 Ian. a. c. Nr. 20, intr'unu art. de fondu -si arata nemultiumirea Verhovay Gyula cu respunsulu, ce l'a datu primu ministrulu *Tisza* la interpellatiunea lui Mocsáry, facuta in caus'a „abaterei politiane" comisse cu ocasiunea primirei deputatiunei din Czegléd, care mersese la Turinu spre a induplecá pe Kossuth, cá se vina acasa.

Verhovay in acestu art. spala pe primu ministrulu T. cu sapunu de caramida, incatu te miri, cumu de i'a mai remasu pelitia pe obradiu. Din sapunelelei cele multe fia-mi értatu a scóte si enumerá numai unele, apoi a trage o paralela.

„. . . Merulu n'a picatu departe de trupin'a s'a. Chiaru asia-si denéga convictiunile si simtirile Tisza Kálmán, fiiulu, in atotupoternici'a s'a, precumu si-lea denegatu odinióra tatalu Tisza Lajos. E acést'a traditiune de sange familiaria . . . . Au fostu, si mai suntu malitiosi-facatori de rele — ridicati la culmea poterei, dér' aceia suntu consecenti, aceia celu pucinu nu se prefacu a fi constitutionali, nu facu pe liberalulu *mincinósu*. Cu mana de feru se atingu de drepturile si libertatile poporului, restórna totu ce a prescrisu dreptulu naturei si dreptulu positivu; dér' nu le vine amente a batjocurí violarea „ordinei" de constitutionale. Tisza K. a disu astadi, ca suprimerea libertatiei cetatianesci e lucru constitutionale; a disu, ca oprirea exclamariloru de „Se traiésca Kossuth" a fostu la loculu seu . . . . Si prin astufeliu de fapte s'a facutu mai reactionariu decatu guvernulu Deákistu, care celu pucinu a suferitu, cá Kossuth se fia cu destingere onoratu . . . Afirma, ca Kossuth ar' fi antidinastistu, dér' óre juratu au Kossuth vreodata credintia acelui rege maghiaru, care e totu-odata si imperatu austriacu? Ore nu totu acelu principiu, acelu drapelu a fostu numele lui Kossuth celu exilatu, candu sub conducerea lui Tisza s'au tienutu aci in Pest'a adunari, s'au facutu serenade cu tortie in onórea lui Kossuth, au beutu pentru sanetatea lui, si iau tramisu gratulatiuni telegrafice? Intr' adeveru, natiunea e in dreptulu seu de a-si manifestá parerea de reu dupa calaii Deákisti, vediendu prefacerea, mai bine disu: vediendu explosiunea naturei originale nadusite a lui Tisza K. — Vespi si austriaci a fostu aceia, dér' n'au fostu asia degenerati prepaditi (elvetemültek). Unde se cautamu chiaia acestei crudelitati (lelketlenség)? mintea omenésca nu-o afla, si are dreptate proverbiulu orientale, candu dice: Sciinti'a tóte le descopere afora de anim'a omului malitiosu . . . . celu ce s'ia perdutu de totu omeni'a de inaintea natiunei si e sustienutu in parlamentu singuru prin nesce fiintie *servili, stricate*, acumu nisuesce a se furisí la curte prin fortiarea unoru ocasiuni si faciarnicii. . . . . Singuru tactic'a i-s'a schimbatu. Mai nainte cu totu pretiulu a venatu grati'a (kegyét) poporului, acumu excellédia in acea, ca e mai curténu, decatu insusi curtea. Dér' se potu increde in astufeliu de caracteru diosu ori susu? s. a. . . .

„Eh' dér' ce ne cuprindemu atatu cu *malitiós'a fiintia acestui omu*, candu a fostu destulu se'i ascultamu respunsulu, apoi se ne ingretiosiamu de elu, cá de pestilenti'a ajunsa de asupra constitutionalismului. . . . . . Ce am disu, amu disu. Si déca me supera cev'a, aceea e, ca facia cu elu nu-mi potu exprime indestulu indignatiunea sufletului meu. . . . . . Agredarea, persecuarea (persónei scriitoriului) nu are taiusiu asia de necrutiatoriu, pre care se nu-lu tienu de indreptatitu si de justificatu facia cu lucrarile lui cele *stricatórie de moravuri*, vendiatórie de principiu, si ruinatórie de *natiune* . . . .

Alu aratá pe *elu* dupa adeveratulu lui chipu si alu nimicí, e acea tendintia (czél), cari'a pietatea christiana la finitulu rogatiunei i da expressiune in urmatórele cuvinte: „Si ne mantuésce de celu reu." Chiaru pentru acea nu-mi faca amenintiari din culmea fotoliului de catifea sustienutu de *suflete perdute* (elkárhozott lelkek), ca-ci nu mi se ridica nici unu firu de peru alu capului, nu me temu. . . . Pana acumu amu contemnatu pe politiculu, de aci inainte contemnediu si pe omu. Multiamu jidane, (ce? T. si jidanu?), ca in mani'a t'a bosumflata (torcz) 'ti-ai descoperitu cretiele cele ascunse ale animei tale; se nu credi, ca pentru tene si pentru incungiurarea maniei tale nu voiu atacá pe altulu. Voiu atacá cu anima linis-cita si cu mana sigura pe toti, cati ajungu cu capulu in reutate. Dér' fiindu ca astadi nu se afla altulu in patria in marimea reutatei tie asemenea, atacandu numele teu, lucrurile tale, voiu atacá totu ce e perdiare (a mi kárhozat). . . . Inca odata ministru de politia, nu uitá, ca-ti deridu apucaturile, si-ti consemnediu amenintiarile tale."

Astufeliu vorbesce despre primu ministrulu Tisza, nu unu romanu, serbu séu slovacu, ci unu maghiaru ghiaosiu, unu unguru imbracatu, incaltiatu, insinoratu si inpintenatu, chiaru din — Scithi'a séu Ierusalimu? — nu sciu. Cei ce cunoscu limb'a maghiara, voru face bine, déca, pentru petrecere, voru cetí art. intregu in „Egyetértés" din 21 Ian. a. c. Nr. 20.

Si acumu fia-mi iertatu a descrie si o poveste romanésca. In vér'a trecuta in comun'a Ponoru se adunase comitetulu, cá se faca ratiociniulu pe a. tr. si preliminariulu pe a. v. Pre atunci se aflá in comuna si nisce mesuratori cu pinteni; unulu dintre ei Barta séu Bartok, se obtrude intre membrii comitetului, si vediendu, ca comun'a are o sumulitia frumosica de obligatiuni de statu, pune intrebarea: pentru ce nu faceti scóla din acesti bani? Popa respunde: pana acumu din interessele loru amu sustienutu scóla, dér' ministeriulu maghiaru ni lea *luatu* si lea *predatu* la comuna (com. politica.) Atatu, nici mai multu, nici mai pucinu, dér' destulu pentru denunciantele B., carele multiumitu de progressulu seu, in „Kelet" si „M. Polgár" din Clusiu a alarmatu lumea cu descoperirea unui complotu infricosiatu, resturnatoriu de statulu maghiaru.

Cuventulu „ni lea *luatu*" l'a tradusu pe ungaria cu „*elrabolta*", si cela de „lea *predatu*" — *elpredálta, megette*. Acumu tiene-te Popa! ti-ai bagatu man'a in cuibu de vespi, apara te, déca poti. Asia, pop'a din Ponoru, cá cunoscutu din 1848 (pre candu erá copilu cu camesia lunga. Dómne Dómne! mare verme e róderea consciintiei!) e celu mai mare *bujtogato*, e vai de locu, unde e justitia? apucati-lu si-lu restigniti, din contra pere nobil'a natiune maghiara. Si strigatulu maghiarului au fostu auditu. Intr'o buna demanétia se trediesce pop'a cu o citatiune si notariulu (nu cumva se credeti ca unguru) cu alt'a. Ambi se infaciesiadie la judecatori'a. Si — cá se nu peara lumea — ambi se infunda in *temnitia* pentru doue cuvinte romanesci traduse in ungurasce „luatu = rabolt, predatu = elpredálta, megette". Bravo justitia! Abia i'a succesu unui bravu adv. romanu de a le exoperá la tabla reg. punerea pe pitioru liberu dupa mai multe septemani de incarcerare.

Ve rogu, st. lectori, faceti o asemenare intre cele doue cuvente nevinovate, pronunciate de catre unu popa romanescu, intr'o societate cu totulu modesta de 8—10 persóne, si intre eremiad'a lui Verhovay cetita in lumea lata si larga, apoi spuneti-mi dreptu: nu au cuventu maghiarii, ca porta atata frica de romani? Unu popa romanescu dice unu cuventu singuru, si lumea maghiara tremura, se sgudue din temelii (ce rusine cine o pricepe!) Unu maghiaru scrie in foi publice cate verdi si uscate asupra primu ministrului, asia catu nu l'ar' intrece nici cea mai iscusita cofaritia, si maghiarii ridu, pe ministru nu-lu dóre capulu, bea sugari aromatice restornatu in fotoliulu de catifea rosia, nici ca-i pasa, sbieratulu magariului nu se aude in fotoliulu seu. Unu popa romanescu sioptesce ceva la urechi'a crisnicului, ministrulu aude, sare oblu in susu, si striga „fogjátok meg, restigniti-lu." Asia dieu, asta e bravur'a bravuriloru!

Amu conversatu in asta materi'a cu unu inpintenatu, si sciti ce mi-a respunsu? Eh, ungurulu dá din gura cá si butea cea góla, dér' candu e vorb'a de fapta, e celu mai piticu. Nu asia romanulu. Elu *tace si face*, apoi ce e mai pernitiosu, *tiene mente*. Cu atata mai reu, i-amu replicatu, déca ve cunosceti lungulu nasului si totu-si nu vreti se fiti drepti. De „tiene mente" singuru facatoriulu de rele se póte teme, dér' altulu nu. —

Romani'a.

Bucuresci, 15 Febr. n. Pre catu timpu nourii negrii amerintiatori dela resaritu si médianópte se ingrósia din nou asupra capeteloru nóstre, patri'a trecú érasi binisioru preste una crisa ministeriala. V'amu spusu de multu, ca dintre ministrii veniti la potere in anulu trecutu, mai nici unulu nu tiene la portofoliulu seu din interesu ori ambitiune personale, ci numai din patriotismu, din simtiulu de datorintia, cá se'si puna facultatile loru in servitiulu patriei si alu natiunei. Multi se mira, ca eminentele barbatu Dim. Sturdza, dupa retragerea s'a, érasi intra in acestu cabinetu. Acestu lucru ilu potu esplica numai aceia, cari cunoscu inalt'a cultura a spiritului si a animei, pe care o possedu barbati de statu cá dd. Ioanu Brateanu si Dim. Sturdza. A se afla in óresi-care divergentia de opiniuni intre unele inpregiurari date, la ómeni de sentimente nobili si cultura superióra, nu insemna nici decumu a trece in aversiuni si ure personali. Suntu mii de casuri in viéti'a si chiaru in cea sociale, unde unulu séu altulu din societate are cuventele sale cá se dica: pentru momentu conlucrarea mea n'ar' fi mai multu o pedeca decatu ajutoriu; de aceea me retragu. Candu veti aflá, ca ve potu fi de ajutoriu, me veti chiama. Éra dn. Nic. Ionescu, se'lu fiti vediutu, cu ce linisce trecuse in una din siedintie de pre banc'a ministeriale intre deputati, cá si cumu ar' merge se conversedie cu cineva. Domnii Vernescu si Statescu sunt ómeni, caroru nu le placu luptele de partide, le lipsesce, cá se dicemu asiá, acea flegma englesa, fora care, mai alesu in dilele nóstre, unu ministru cu cele mai eminente calitati, este nefericitu. In ori ce parlamentu vei afla destui membri, iubitori de paradoxii, altii passionati a chicaná pe ministrii cu malitia rafinata, si érasi unii iubitori de vorbe lungi si late, adesea inpenate cu absurditati, altii hipocondrii, pessimisti, pentru carii lumea n'are se mai tiena, decatu celu multu pana la 1900. De interesse egoistice nici numai dicemu nimicu. Preste totu se póte observá, ca ambele camere actuali sunt torturate de unu pessimismu, pentru care, candu le-ai strimtorá, cá se'si dè ratiunea, cei mai multi membrii nu ar' sci se ti-o dè.

Vediu ca diarieloru din B.-Pest'a cu "P. L." in frunte nu le place nici-decumu ca ministeriulu Brateanu, de si schimbatu in parte, inse fora nici o sguduire, a remasu érasi in capulu afaceriloru; acelea mi'lu mai scotu din "rosiu" si éra rosiu. Ore ce intielegu ungurii dv. sub cuventulu *rosiu* la noi? Déca ei ei dau sensulu asia cumu e cunoscutu acela in Franci'a, se insiéla reu. La noi „rosiu" nu insemna nici mai multu nici mai pucinu, decatu: *democratia nationale si liberale*, éra nu socialismu si mai pucinu comunismu de petroleu cá pe pustele Ungariei. „P. Lloyd" ne mai sciendu cu ce se innegrésca pe cabinetulu actuale, incepù se agitedie din nou cu caus'a jidoviloru din Moldov'a. Se sbiere catu le va placé si se'si stè macaru in capu redactorii din Ungari'a, gubernulu nostru se va tiené strinsu de legea sanctiouata, si nu va suferi pe jidovii venetici, fia aceia suditi austro-ungurecsi séu ai archangeliloru Michailu si Gavrilu, cá se se mai incuibe in satele nóstre spre a ne omorí locuitorii cu rachiu otravitiosu, cu farina candu muceda, candu amestecata cu farina de fasole si de coceni maciuati, déca nu si cu varu. Locuitorii nostri nu omóra pe jidovi, precumu ii omóra ungurenii; déra de alta parte nici nu vomu suferí, cá din patri'a nóstra se se alége locu de exilu séu deportatiune a miiloru de vagabundi din Galiti'a si Ungari'a. Ci le-au datu drepturi civile, politice si religióse, se si'i tiena acolo, se nu'i sufere a fugí incóce neincetatu de inaintea inpositeloru si a cataniei.

Natiunea e decisa a se apara de invasiuni cu ori ce pretiu si cu tóte modurile. Acesta decissiune firma a strabatutu prin tóte classele societatiei si mai de curendu s'a manifestatu in modulu celu mai stralucitu cu ocasiunea desbateriloru de cateva dile, care au decursu in camer'a deputatiloru. Precumu de 12 ani incóce, asia si pe a. 1877 budgetulu culteloru si alu instructiunei publice votatu trece preste 8 milióne 150 mii franci, éra din acésta suma totale preste 4 milióne 760 mii se dau pentru *invetiamentu*. Preste acésta suma votata din thesaurulu statului, se mai dau din cassele districteloru, in care este inpartita tiér'a, din cassele comuneloru urbane si oppidane, din ale catoruva sute de comune rurali, in fine dela mai multi fundatori generosi, inca celu pucinu 2 milióne atatu in bani catu si in obiecte naturali, totu

pentru cultur'a nationale, pentru scóle nu numai theoretice, ci si practice.

Sabiiu, 14 Febr. 1877.

Sér'a din 10 c. a fostu pentru Sabiiani un'a dintre cele mai placute in carnevalulu acest'a.

Tóta intelliginti'a romana din locu si o cununa frumósa din giuru se coadunase in sal'a dela „C o r ó n a“ la o petrecere sociale arangeata in favorulu scólei gr.-or. din cetate.

Publiculu se presentà precisu la órele 7, pe candu erá anunciatu inceputulu. Caus'a este usioru de esplicatu, déca vomu amintí, ca petrecerei de jocu ei premerse o productiune musicala farmacatória dupa urmatóri'a programa:

1. „N u n e u i t á“ romantia de N. Constantinescu, cantata cu multu succesu de d. teol. V o i n a.

2. „F a n t a s i e“ din oper'a „Semiramis“ de Henri Herz, essecutatu pe pianu cu gratia de domnisiórele Sabina B r o t e si M. P e t r i.

3. „V i s u r i l e“ poesia de Alessandri, cantate de multu stimabil'a dna A. P o p a.

4. „P o t p u r i n a t i o n a l u“ de Caudella, essecutatu in cuartetu de mai multi studenti. — In fine

5. „U n u a d i o“ de Scheletti, solo cantatu de amabil'a d-sióra Elena A d a m o v i c i u cu acompaniare pe pianu.

Dovada despre complacerea produsa prin essecutarea programei acesteia a fostu applausale binemeritate, cu care a fostu primita fiacare piesa.

Dupa terminarea programei urmà petrecerea animata cu dantiu, care durà pana diminéti'a la 3 óre. (—)

Noutati diverse.

— (**Invitare.**) Duminec'a in 13/25 Febrnariu 1877 la 3 óre postmeridiane se va tiené conformu § 7. St. R., in sal'a de desemnu din edificiulu scóleloru romane centrale de aici din Brasiovu adunanti'a generale ordinaria a „Reuniunei romane de gimnastica si de cantari,“ la care se invita cu tóta onórea P. T. membri precumu si toti amicii acestei reuniuni. — Siedintiele voru fi publice.

— (O m a r t u r i s i r e d e p e c a t e.) Diariulu maghiaru din Pest'a „Opiniune publica“ ne presenta in nr. 37 din a. c. unu tablou asiá de fidelu si de marcatu despre unguri si statulu loru, incatu ne inspaimenta chiaru si pe noi, cari desi n'amu pusu nici-odata vre unu pretiu deosebitu pe descendentii lui Arpad, sciindu din esperintia, ca nu sunt capabili de lucruri mari si nobile, ci numai de impilare si despoiare, totusi n'amu presupusu pana acum, ca sunt tocmai asiá de nemernici si de pecatosi, precum ni-o marturisescu chiaru dinsii. — „Imperatulu Iosifu II, — dice numitulu — se planse catra consiliariulu seu Izdenczy, ca nu o póte scóte la cale cu ungurii, éra consiliariulu i respunse, ca pentru aceea nu-si ajunge scopulu facia de unguri, findu-ca nu scia cum se tratedie cu dinsii. Unguriloru nu le trebuie decatu diece ani de libertate deplina; se domnésca in acelu tempu dupa cum le va placé, ca-ci de buna séma dupa aceea totu ei voru veni se se róge de Maiestatea sa imperatulu, cá se faca ordine si se puna unu guvernu mai bunu in Ungari'a. Dela 1876, de candu noi ungurii suntemu domni in tier'a nóstra, sunt pana astadi tocmai diece ani. Si óre la ce resultatu amu ajunsu? — Resultatulu se póte resume in cateva cuvinte: amu totu esperimentatu pana ce acum orbecamu pe intunericu. Justiti'a e rea, éra administratiunea e asiatica. Securitatea averei si a persónei este aprópe tocmai asiá de slaba, cá si in Mongoli'a si in Buchar'a. Numai comissarii de politia sunt mai fericiti in asta privintia; ei asecura pe banditi, ca nu-i voru prinde, èra banditii nu numai ca le dau loru buna pace, ci i si remuneredia. In privinti'a incassarei dariloru amu facutu inse mare progressu; in acésta specialitate nu ne intrece nice chedivulu din Egiptu care este unu maiestru adeveratu, candu e vorb'a de a intórce pe dosu pungile cetatianiloru. — Competintiele inca scimu se le incassamu induoitu si intreitu, si de multe ori si a patr'a ora ne mai ducemu se le incassamu, inse atunci de regula nu mai aflamu nimicu, pentru ca bietulu omu a ajunsu intr'aceste la sapa de lemnu. Plansorile redicate contra acestui nou soiu de pradare nice nu se baga in séma, ci se ordonédia totu mai strictu hordeloru de esecutori, cá se devastedie fora crutiare. — Pentru aceea inse veniturile statului scadu, éra spesele si deficitulu cresce.“ In fine diariulu numitu mai susu, care pe ungeresce se numesce "Közvélemény," mai adauga urmatóriele: „Se dice, ca plangundu se bucura ungurulu. In curendu vomu avè deci ocasiune de a plange, inse nu de de a ne bucurá. In diece ani de dile s'au perondatu la guvernu aprópe tóte celebritatile natiunei si niminea n'a potutu si n'a sciutu se ne ajute. Statulu este ingropatu si speranti'a, ca maghiarulu va sci se salvedie patri'a maghiara, inca a disparutu.“ — Aceste enunciatiuni ale maghiarului despre maghiari si statulu loru n'au lipsa de nice unu comentariu. Este tristu, dér adeveratu; si este si mai tristu, findu-ca noi romanii inca avemu se suferimu sub aceste pecate ale maghiarului.

— Faimosulu Bela V o d i a n e r, care cutrierase atatea cercuri electorali, in fine o pati, ca-ci judecatori'a dela Torna ilu cerù dela dieta, cá se'lu dè in judecata criminala, pentru ca ar' fi esitu la lumina cumperarea de suflete in an. 1872. Diet'a inse 'lu scapà mai alesu cu argumentulu ca: acuma e prea tardiu. Acésta se intemplà in siedinti'a din 30 Ianuariu. (Vedi pe largu in actele dietali.)

— A t a t e a s i n u c i d e r i, cate se intempla in Europ'a si mai virtosu in monarchi'a nóstra in epoc'a presenta, nu s'au mai intemplatu dóra din dilele imperatului Diocletianu. Amu ajunsu, cá se nu fia di, in care diariele se nu publice sinucideri. Simptoma invederata, ca societatea cea mare sufere de morburi morali si nationalu-economice fórte grele; ca-ci adeca saraci'a si mii de alte calamitati fisice se tienu de mana cu estrem'a coruptiune si depravatiune, cu necredinti'a, cu desparatiunea, cu nihilismulu, cu atheismulu, fantasiile politice si nationali de suprematia tiranica. Exemple avemu nenumerate. In lun'a Ianuariu a. c. la Vien'a s'au sinucisu 19, di: nouesprediece persóne, din care 12 prin spendiurare, 2 prin veninu, altii au saritu in Dunare, unii si-au taiatu vinele, ori s'au inpuscatu. Este de insemnatu, ca astadata toti sinucisii au fostu barbati. In B.-Pest'a aruncarea de pe podu in Dunare este lucru mai de tóte dilele. Pe unde nu sunt ape mari, nefericitii 'si cauta alte moduri de mórte. S'a mai observatu, ca au inceputu a se sinucide multe persóne din classile „civilisate“ ale societatiei. Asia deunadi se sinucise in capital'a Ungariei procurorulu Tomassek, dupa ce cu patru dile mai inainte scrisese pentru "Pester Lloyd" unu articlu politicu, in care invetiá pe ungureni, cumu se ocupe Bosni'a, Serbi'a, Romani'a, atatu pentruca ei ar' avea dreptu istoricu „virtuale“ asupra loru, catu si ca acele popóra ar' fi asia de miserabili, incatu nu s'ar' sci guberná si administrá pe sinesi. Vede ori-cine, ca nebunii de acestea potea se scria numai unu smintitu; cu tóte acestea „P. L.“ organu ministeriale, publica acelu articlu cu mare parada pe column'a sa principale. — P o l a n s k i, redactorulu diariului "Szamos" dela Satumare inca'si luà viéti'a prin glontiu.

— In orasiulu S z e n t e s din Ungari'a, unu cetatianu anume Ferenczi Gy., care traiá reu cu nevast'a, se spendiurà. „Fetiór'a“ Dobray Anna s'a spendiuratu numai pentru ca'i luara pe amantu la catane. Alta „fetióra“ Iuliska, se aruncà intr'o fontana. („Közv.“) — Notariulu Fabini langa Mediasiu, traindu reu cu nevasta, s'a inpuscatu. (Kel.)

— (M a g n a t i i n s i e l a t o r i.) Comitele Leiningen-Westerburg, br. Hann fostu capitanu de cavaleria si Borakowsky Hypolit, incriminati pentru mai multe insielatiuni si falsificari, fusera prinsi tocma la Berolinu.

— (P a r i c i d i u.) In Szt.-Péter, comitatulu Komárom unulu anume Pálinkás János a junghiatu diu'a mare pe insusi tata seu, din causa ca acesta 'lu infruntase mai de multe ori, pentru ca'si tienea dóue neveste.

— In Iász K i s - É r totu in Ungari'a, unu frate de 21 ani asupra cinei junghià pe sora s'a de 18 ani, dreptu in anima.

— In comun'a secuiésca C s e g e z, nevast'a unui Csongvai János ajutata de alta secuénca anume Szabó Miklosné, in nóptea din 15 spre 16 Mart. a tr. isi omorí barbatulu cu securea, dupace mai antaiu ilu imbatase bine, ca-ci erá si betivu din natur'a lui. In 19 Ian. a. c. acele femei fusera condamnate de catra tribunalulu din Turd'a la f u r c i. —

— (D o i h o h e r i.) Noi romanii nu avemu nume pentru acea professiune terribile; in Romani'a e desfiintiata chiaru pedéps'a mortiei de 45 de ani. Déra si inainte de aceea nici macaru vreunu tieganu nu se afiá cá se spendiure ori se taie capulu cuiva cu titlu de hoheriu. Noi cei de dincóci ei dicemu séu pe ungaresce (hohér), séu pe nemtiesce, hinghieriu (Henker), in Romani'a pe turcesce gàde si cálàu. Cuventulu latinescu Carnifex ni s'a perdutu; déra carnifex nici n'a insemnatu la inceputu ceea ce se dice executoru de sententi'a mortii. In statulu nostru sunt multi hoheri. Dilele trecute doi dintre acestia, adeca celu din Prag'a anume Joh. Piperger si celu din Vien'a dn. Willenbacher, se luara la disputa prin diarie asupra artei si methodului de a spendiurá. Celu din Prag'a inculpa aspru pe celu din Vien'a, ca nu scie spendiurá iute, cá condamnatulu se nu sufere prea multu cumu suferí Francesconi, si se r e c o m a n d a onorabilelui publicu cá unulu, carele chiamatu fiindu in 1863 la Ungari'a in St. Craiu nu departe de cetatea Peciu (Cinci-biserici), dupa methodulu celu mai nou spendiurà in diece minute pe siese condamnati. Delicatu!

— (E r r a t a.) In Nr. 9 col. 2 in locu de: Concise de tirani, citesce „comise“ etc.; ca scólele in dieces'a nu are, citesce: "ca scólele in dieces'a sa nu au“ etc. Col. 2: pe la camatorii, citesce: „pe la camatarii“ etc.

Mai nou.

Sciri din Iassi prin diaria spunu, ca comand'a armatei russesci din Basarabia a pusu la cale tóte preparativele, cá in 25 Febr. se póta trece Prutulu, pentru proviantu pe 2 luni e ingrigitu. Din corpulu de genia 2000 si din pontonieri 4000 de insi s'au indreptatu catra Dunare, si se dice, ca la caile ferate romane se va alaturà si a treia sîna.

Pretiurile piacei

in 16 Februariu 1877.

Mesura	Speciea fructeloru		Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Hectolitra	Granu	fruntea	9	20
		midiulociu	8	80
		de diosu	8	20
	Mestecatu		7	30
	Secara	fromósa	5	80
		de midiulocu	5	60
	Ordiulu	frumosu	4	—
		de midiulocu	3	90
	Ovesulu	frumosu	2	75
		de midiulocu	2	65
	Porumbulu		3	80
	Meiu		4	20
	Hrisca		—	—
	Mazerea		6	—
	Lintea		10	—
	Faseolea		4	80
	Sementia de inu		12	—
	Cartofi		3	20
1 Chilo	Carne de vita		—	32
	„ de rimatoriu		—	40
	„ de berbece		—	—
100 Chilo	Seu de vita prospetu		36	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 16 Februariu 1877 stá asia:

Galbini imperatesci — —	5	fl. 93	cr	v. a.
Napoleoni — — —	9	„ 92	„	„
Augsburg — — —	114	„ 15	„	„
Londonu — — —	124	„ 30	„	„
Imprumutulu nationalu —	74	„ 20	„	„
Obligatiile metalice vechi de 5%	62	„ 55	„	„
Obligatiunile rurale ungare	73	„ 50	„	„
„ „ temesiane	70	„ 75	„	„
„ „ transilvane	71	„ 25	„	„
„ „ croato-slav.	—	„ —	„	„
Actiunile bancei — —	836	„ —	„	„
„ creditului — —	147	„ —	„	„

Redactoru respundietoriu si Editoru
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.